

Posudek diplomové práce Lucie Berecové *Súčasná španielska ženská literatúra*

Hned na počátku musím zdůraznit, a to se vši vážností, že se cítím být do jisté míry jako posuzovatel hendikepován, tedy nejen vymezen, ale i omezen svým mužstvím. S touto výhradou se pokusím splnit svůj úkol.

Text práce charakterizuje vnitřní jednota a myšlenková ucelenost, spojená s patřičným nadhledem ve vztahu k pojednávaným původním dílům i k sekundární literatuře. Zároveň bych chtěl ocenit moudrost celkové perspektivy autorky, ze které nahlíží danou problematiku, tedy především její otevřenost, nejednoznačnost v pozitivním smyslu, jež není důsledkem rozbředlosti, zmatenosti, ale ani lhostejnosti. Její perspektiva je výrazem schopnosti stále znovu posuzovat vlastní postoje ve chvíli, kdy cítíme nezbytnost změny i schopnosti ponechání otevřenosti, *nedořečenosti* tam, kde si v dané chvíli nejsme jisti. Nejlepším dokladem tohoto tvrzení je skvělý závěr, jenž je opakem obvyklého, jelikož je důsledným zpochybněním jakéhokoli dogmatického zobecňování.

Charakterizace a rozbor vybraných pojednávaných děl je z hlediska, které autorku zajímá, velmi zdařilé. Stejně tak byl zdařilý samotný výběr těchto děl vzhledem k aktuálnosti a náročnosti tématu.

Proti práci Lucie Berecové by se dalo namítnout, že se nevěnuje literárnosti, ale spíše otázkám ryze sociálním a obecně kulturním. Této možné výhradě oponuje autorka, podle mého názoru naprosto dostatečně, nepřímou na několika místech vlastním pojetím problematiky, když zdůrazňuje nezpochybnitelný vzájemný vztah literatury a společnosti, jenž je mimořádně silný v případě děl, kterým se věnuje.

V této souvislosti si neodpustím jednu poznámku, jež se však týká především autorek pojednávaných literárních děl. Tyto autorky předkládají svým čtenářům širokou škálu osudů žen v současném západním světě, avšak jestliže je pravda, že zobrazením těchto osudů zároveň formují pohled čtenářů na reálný život (a já s tímto názorem souhlasím), tak má jejich úsilí zjevně de-formativní ráz. Je tomu tak proto, že zřejmě vůbec nepřipouštějí, a proto nepředkládají, verzi ženy jako plně rozvinuté a relativně spokojené osobnosti, která žije v naprosto tradičním schématu partnerských, rodinných vztahů. I takové ženy však, kupodivu, v dnešním světě žijí, byť jsou skutečnou menšinou.

Celkově hodnotím práci Lucie Berecové jako výbornou. Následující poznámky nejsou proto míněny jako kritika, ale spíše jako doplňující otázky či možné náměty k diskusi při obhajobě:

Je skutečně pravda, že se zvyšuje míra násilí páchaného na ženách? Není to spíše dojem, jenž je podmíněn, oproti dřívějšímu, větším zájmem o tuto problematiku a také větší publicitou s tím spojenou? (viz s. 4)

Je skutečně ještě dnes pravda, že Západu vládne muž, běloch, heterosexuál, křesťan bezúhonného životního stylu? (viz s. 5) Není to už minulostí? Nejsou společenský i osobní konflikt či nesoulad mužů a žen, jejich „nerovnost“ podmíněny danou biologickou předurčeností (jež je příčinou v nejednom ohledu zásadních odlišností v nazírání na svět, naše místo v něm i hodnoty obecně) spíše než historicky násilnou mocenskou dominancí mužů? Ostatně autorka zmiňuje obě možnosti, avšak z řady zmínek není, podle mě, zcela jasné, ke které verzi se sama spíše kloní, byť je to některými výroky naznačeno.

Na straně 53 použila Berecová spojení „právo na rozkoš“, přiznám se, že se mi opravdu nelíbí, ne proto, co označuje, ale spíše jako pojem, který je podle mého názoru spojen právě s tou větví radikálního feminismu, který autorka sama kritizuje pro jeho agresivní sebestřednost. Podobně je tomu v případě výroku na straně 12: „Splnili svoju ženskú úlohu, stali sa manželkami a matkami, ale ich potenciál ľudských bytostí zostal nevyužitý.“ Co je to potenciál lidských bytostí? Jak a kdo určí jeho využitelnost? Není možné, že některé

manželky a matky jsou přesvědčeny, svobodně a uvědoměle, o tom, že byl tento potenciál v jejich případě plně využit právě a „pouze“ tím, že naplnily tyto úlohy, a ničím jiným?

Nakonec bych rád připomenul knihu, která nabízí pozoruhodný pohled na konfliktní vztah mužů a žen, především z hlediska sexuality. Přestože byla Tolstého novela *Kreutzerova sonáta* vydána v roce 1891 rozhodně stojí v souvislostech toho, čím jsme se zde zabývali, za přečtení a zamyšlení i dnes. Spolu s vynuceným autorským komentářem k dílu (vznikl po vydání na nátlak často zmatených a pobouřených čtenářů) nabízí další možnost „řešení“, jež je přijatelné pro naprostou menšinu populace, dnes stejně jako za Tolstého časů, přesto však stojí za úvahu.

Diplomovou práci doporučuji k přijetí k obhajobě.

V Chýni 8. září 2010

PhDr. Michal Fousek, Ph.D.

